

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Педагогічний інститут
Кафедра теорії та історії педагогіки

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
ПЕДАГОГІКА

Спеціальність 6.020205 Образотворче мистецтво

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Київ-2016

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
ПЕДАГОГІЧНИЙ ІНСТИТУТ
КАФЕДРА ТЕОРІЇ ТА ІСТОРІЇ ПЕДАГОГІКИ

20 16 року

РОБОЧА НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА

ОДФ.01 ПЕДАГОГІКА

Спеціальність 6.020205 Образотворче мистецтво

перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Київ-2016

УДК 378.1

Робоча програма «Педагогіка» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, спеціальності 6.020205 Образотворче мистецтво», галузі знань 0202 «Мистецтво», 2016 р. - 30 с.

Укладач: *Леонтьєва І.В.*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки університету імені Бориса Грінченка.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри теорії та історії педагогіки.

Протокол № 1 від 07.09. 2016 року

Завідувач кафедри Хоружа Людмила Леонідівна

 (Хоружа ЛЛ.)

(підпис) (прізвище та ініціали)

« *04* » *вересня* 2016 року

© Київський університет
імені Бориса Грінченка, 2016 р.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка	5
Структура програми навчальної дисципліни	7
I. Опис предмета навчальної дисципліни	7
II. Тематичний план навчальної дисципліни	8
III. Програма	9
IV. Навчально-методична карта дисципліни «Педагогіка»	12
V. Плани семінарських занять	13
VI. Завдання для самостійної роботи	21
Карта самостійної роботи студента	23
VII. Система поточного та підсумкового контролю	23
VIII. Методи навчання	26
IX. Методичне забезпечення курсу	26
X. Питання для самоконтролю	26
XI. Рекомендована література	28
Основна	28
Додаткова	28

Пояснювальна записка

Робоча навчальна програма з дисципліни «Педагогіка» є нормативним документом Київського Університету імені Бориса Грінченка, який розроблено кафедрою теорії та історії педагогіки на основі освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів відповідно до навчального плану усіх напрямів підготовки денної форми навчання.

Робочу навчальну програму укладено згідно з вимогами кредитно-модульної системи організації навчання. Програма визначає обсяги знань, які повинен опанувати здобувач першого (бакалаврського) рівня вищої освіти, алгоритму вивчення навчального матеріалу дисципліни «Педагогіка», необхідне методичне забезпечення, складові та технологію оцінювання навчальних досягнень студентів.

«Педагогіка» є фундаментальною дисципліною психолого-педагогічного циклу нормативного блоку. Її вивчення передбачає розв'язання низки **завдань фундаментальної професійної підготовки фахівців вищої кваліфікації**, зокрема: розуміння та усвідомлення сучасної парадигми виховання й освіти в Україні; опанування теоретико-методологічної та методичною основою національної системи освіти; формування особистості громадянина, світогляду, життєвих настанов і орієнтирів; ознайомлення з нормативно-правовою базою у сфері освіти; володіння технологіями формування особистості майбутнього педагога та готовності до професійного самовдосконалення й саморозвитку, продуктивної педагогічної діяльності.

У навчальних планах усіх напрямів підготовки ОКР бакалавр «Педагогіка» є основною навчальною дисципліною, яка має забезпечити формування необхідних теоретичних знань та практичних умінь майбутніх педагогічних працівників. Опрацювання запропонованого курсу повинно закласти надійне підґрунтя самостійного педагогічного мислення студентів, сформувати уміння осмислювати педагогічну діяльність, навчити приймати виважені, оптимальні, ефективні і доцільні з наукової точки зору рішення у розв'язанні педагогічних завдань.

Мета курсу – забезпечити теоретичну і практичну підготовку студентів до виконання функціональних обов'язків вчителя, вихователя, викладача в закладах освіти України; створити умови, наближені до практичної професійної діяльності; забезпечити творчий розвиток особистості студента.

Завдання курсу:

- формування системи теоретичних знань та практичних умінь, необхідних для виконання функціональних обов'язків вчителя, викладача, педагога;
- формування основ педагогічного мислення, здатності осмислювати і аналізувати педагогічну дійсність.
- формування готовності до педагогічної праці на гностичному, комунікативному, операційному рівнях.
- формування відповідального, творчого ставлення до педагогічної діяльності.
- формування свідомого ставлення до сутності та соціального значення педагогічної діяльності.
- ознайомлення з історичним розвитком та етнопедагогічними особливостями світової педагогічної думки та освітянської галузі України та, зокрема Київщини;
- моделювання та розв'язування педагогічних ситуацій;
- формування творчої всебічно розвиненої особистості студента – майбутнього педагога.

У процесі вивчення курсу важливо зосередити увагу на **засвоєнні таких теоретичних питань (знання)**: зміст і розвиток педагогічних теорій, внесок видатних педагогів України та світу в педагогічну науку; основні категорії педагогіки; методи педагогічних досліджень; закономірності, принципи та методи навчання та виховання; наукові та організаційні засади системи освіти України, специфіка навчальних закладів різного типу; функціональні обов'язки вчителя, вихователя, викладача та психолого-педагогічні вимоги до них.

Підвищенню ефективності семінарських занять сприятиме передбачене програмою виконання інтегрованих навчально-дослідних, творчих та самостійних завдань.

Під час семінарських занять, індивідуальної навчально-дослідної та самостійної роботи студенти **набувають такі уміння та навички:**

- 1) планувати та організовувати навчально-виховну роботу у відповідності з основними педагогічними закономірностями та принципами;
- 2) планувати педагогічну діяльність, доцільно визначати мету, завдання та зміст;
- 3) застосовувати на практиці оптимальні та ефективні методи, засоби та форми навчання та виховання;
- 4) ефективно керувати діяльністю і спілкуванням дітей, спрямовуючи їх розвиток;
- 5) організовувати учнів на виконання поставлених завдань;
- 6) стимулювати діяльність та поведінку учнів;
- 7) аналізувати педагогічні ситуації, результати виховання і навчання, вивчати учнів і учнівську групу, виявляти причини відставань в навчанні, недоліків у поведінці та усувати їх;
- 8) ефективно виконувати функції класного керівника, взаємодіючи з колегами, батьками і учнями;
- 9) підвищувати творчу активність;
- 10) цілеспрямовано опрацьовувати наукову, художню, психолого-педагогічну джерельну базу;
- 11) займатися самоосвітою, самовдосконаленням, новими прогресивними технологіями навчання та виховання, засобами їх реалізації.

Оволодіння системою педагогічних знань та умінь має підготувати студентів до творчої і плідної реалізації закону України «Про освіту», Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки, Концепції національно-педагогічного виховання дітей та молоді, створювати надійну основу для формування педагогів нової формації, яка має забезпечити розвиток і становлення національної школи, її демократичної і гуманістичної сутності.

Кількість годин, відведених навчальним планом на вивчення дисципліни, становить 120 год.; із них 22 год. – лекції; 20 год. – семінарські заняття; 6 год. – модульний контроль; 42 год. – самостійна робота, 30 год. – семестровий контроль.

Вивчення студентами навчальної дисципліни "Педагогіка" завершується екзаменом.

СТРУКТУРА ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

I. ОПИС ПРЕДМЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет: процес розвитку і становлення особистості в різному соціальному середовищі, основи навчання і виховання людини, самовиховання і самоосвіта людини.

Курс: підготовка (бакалаврів, магістрів, підвищення кваліфікації)	Спеціальність, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів, відповідних ECTS: 4 кредити Змістові модулі: 3 модулі Загальний обсяг дисципліни: 120 год. Тижневих годин: 4 год.	Галузь знань: <i>0202 Мистецтво</i> Спеціальність: <i>6.020205 Образотворче мистецтво</i> перший (бакалаврський) рівень вищої освіти	Нормативна Рік підготовки: 2 Семестр: 1-2 Аудиторні заняття: 48 <i>години, з них:</i> Лекції (теоретична підготовка): 22 години Семінарські заняття: 20 годин Самостійна робота: 42 годин Модульний контроль: 6 годин Вид контролю: екзамен (30 годин)

II. ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назви теоретичних розділів	Кількість годин					
		Разом	Аудиторних	Лекцій	Семінарських	Модульний	Самостійна робота
I. Змістовий модуль Основи педагогічних знань та теорії навчання							
1.	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження	7	4	2	2		3
2.	Процес навчання та його принципи	7	4	2	2		3
3.	Форми, методи і засоби навчання	7	4	2	2		3
4.	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	7	4	2	2		3
5.	Домашня навчальна робота учнів. Диференційоване навчання в школі	9	4	2	2	2	3
	Разом	37	20	10	10	2	15
II. Змістовий модуль Основи теорії виховання та практика виховання							
6.	Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання	7	2	2			5
7.	Розвиток, виховання і формування особистості	9	4	2	2		5
8.	Методи та організаційні форми виховання. Самовиховання	9	4	2	2		5
9.	Виховання особистості в колективі, в сім'ї	11	4	2	2	2	5
	Разом	36	14	8	6	2	20
III. Змістовий модуль Управління в галузі освіти							
10	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	8	4	2	2		4
11	Управління освітою в Україні	9	4	2	2	2	3
	Разом	17	8	4	4	2	7
	Екзамен	30					
	Всього	120	42	22	20	6	42

III. ПРОГРАМА

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАНЬ ТА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ

Тема 1. Педагогіка як наука

Людина і суспільство. Предмет педагогіки і її основні категорії (навчання, виховання, освіта, розвиток). Педагогіка в системі наук про людину. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічної науки. Перспективи розвитку педагогіки в Україні. Загальнокультурне значення педагогіки. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Взаємозв'язок між психологією і педагогікою.

Тема 2. Методи науково-педагогічних досліджень

Складові дослідження (об'єкт, предмет, мета, завдання, гіпотеза, отримання та аналіз наукових фактів, впровадження в практику результатів дослідження). Принципи проведення наукових досліджень (цілісність, об'єктивність, історизм, комплексне використання методів тощо). Місце наукових досліджень у вирішенні завдань педагогіки. Методи науково-педагогічних досліджень. Теоретичні методи дослідження (аналіз і синтез, індукція й дедукція, аналогія, порівняння тощо). Емпіричні методи дослідження (спостереження, експеримент, тестування, анкетування тощо). Етапи наукового дослідження. Джерела педагогічної теорії: твори класиків педагогічної думки, наукові праці вчених, передовий педагогічний досвід, народна педагогіка.

Тема 3. Процес навчання та його принципи

Поняття про дидактику. Основні дидактичні категорії: навчання, освіта, викладання. Сутність процесу навчання. Функції навчання (освітня, розвиваюча, виховна). Двосторонній характер процесу навчання. Принципи і закономірності навчання. Викладання та його структура (планування роботи, організація навчальної діяльності учнів, врахування темпів індивідуального психічного розвитку учнів, стимулювання навчальної діяльності учнів, контроль, аналіз результатів та ін.). Основні етапи оволодіння знаннями: сприймання, усвідомлення, осмислення, запам'ятовування, закріплення, застосування знань, умінь на практиці.

Тема 4. Форми, методи і засоби навчання

Форми і види навчання. Модульне навчання. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Класифікації методів навчання. Методи організації навчально-пізнавальної діяльності учнів: словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемно-пошукові. Методи стимулювання й мотивації навчально-пізнавальної діяльності учнів: пізнавальні ігри, навчальні дискусії, заохочення, покарання. Методи контролю та самоконтролю в навчанні: опитування, контрольні, лабораторні роботи, тестова перевірка знань, самоконтроль і самоперевірка. Поняття про засоби навчання. Вибір методів навчання.

Класно-урочна і лекційно-семінарська форми навчання. Вимоги до сучасного уроку, лекції. Оптимізація та інтенсифікація навчального процесу (врахування навчально-виховної мети, завдань, змісту навчального матеріалу, рівня підготовки учнів, віку учнів тощо). Позааудиторні форми навчання.

Тема 5. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів

Поняття про діагностику навчальних досягнень учнів та її елементи: контроль, оцінювання, накопичення статистичних даних та їх аналіз, виявлення динаміки, тенденцій прогнозування подальшого розвитку учнів. Зв'язок контролю з іншими

ланками процесу навчання: вивченням і осмисленням нового матеріалу, його закріпленням та використанням на практиці. Педагогічні вимоги до перевірки знань, умінь і навичок учнів: об'єктивність, систематичність, індивідуальний характер та ін. Аналіз і оцінка результатів навчальної діяльності слухачів. Види контролю знань учнів. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю. Формування в учнів умінь самоконтролю, об'єктивної самооцінки, керівна роль учителя в цих процесах. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

Тема 6. Домашня навчальна робота учнів

Домашні завдання (зміст, обсяг, складність та ін.). Нормування домашньої навчальної роботи. Види домашньої навчальної роботи (робота з текстом підручника: читання, відтворення матеріалу, ознайомлення з новим текстом, виписування незрозумілих виразів, зворотів тощо; виконання письмових і графічних робіт (написання переказів, творів, виконання креслень, малюнків, заповнення контурних карт тощо; виконання усних вправ; самостійна практична робота, яка вимагає певних спостережень: за тваринами, рослинами, за рельєфом місцевості, явищами природи, за своїм фізичним станом тощо; виконання різноманітних вправ і розв'язування задач; читання статей, науково-популярних журналів; проведення дослідів, заучування напам'ять правил, цитат, віршів тощо). Домашня робота може бути: індивідуальною, індивідуалізованою, груповою. Батьки та їх допомога дитині виконувати домашні завдання.

Тема 7. Диференційоване навчання в школі

Диференціація в освіті (між школами, класами, групами учнів та окремими учнями в межах школи). Види диференціації: за здібностями, за недостатністю здібностей, за майбутньою професією, за інтересами учнів. Рівні диференціації; мікро-, мезо- та макрорівні (в різних типах навчальних закладів: загальноосвітні школи, спеціалізовані школи, гімназії, колегіуми, ліцеї). Робота з обдарованими дітьми. Обдарованість загальна (розумова) та спеціальна (художня, соціальна, спортивна).

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Тема 8. Виховання особистості. Людина як предмет виховання

Поняття “виховання”. Спрямування виховного впливу на людину. Об'єктивні (спадковість; здоров'я; соціокультурне оточення сім'ї; обставини біографії; культурні традиції; професійний та соціальний статус; особливості країни та історичної епохи) і суб'єктивні (психічні особливості; світогляд; ціннісні орієнтації; внутрішні потреби та інтереси вихователя і вихованця; система відносин із соціумом; організовані виховні впливи на людину з боку певних людей; груп; об'єднань і всієї спільноти) чинники виховання. Структура виховного процесу.

Цілі виховання, критерії. Напрями виховання. Спрямування виховання – єдність мети і змісту (за цією ознакою виділяють: розумове, моральне, трудове, фізичне та естетичне виховання). Сучасні напрямки виховання (громадянське, правове, економічне, екологічне). Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Тема 9. Ідеали і принципи виховання

Виховні концепції. Концепція національного виховання. Зміст виховання. Виховні ідеали. Принципи виховання (гуманізації, народності, неперервності, послідовності і систематичності, індивідуалізації та диференціації, єдності виховання та життєдіяльності та інші).

Види виховання (за інституційною ознакою: сімейне, шкільне, позашкільне, конфесійне, за місцем проживання, у дитячих та юнацьких організаціях та спеціалізованих освітніх закладах; за стилем відносин між вихователем і вихованцем: авторитарне, демократичне, ліберальне і вільне виховання).

Тема 10. Розвиток, виховання і формування особистості

Процес розвитку особистості. Спадковість і розвиток людини. Вплив соціального середовища на розвиток особистості. Діяльність як чинник розвитку людини. Діагностика розвитку. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.

Сутність виховання, його мета. Завдання складових виховання. Комплексний підхід до виховання особистості. Розвиток і виховання та їх взаємовплив.

Тема 11. Самовиховання

Сутність і зміст самовиховання особистості. Поняття “соціально зріла особистість” у педагогіці. Керована і самокерована особистість. Самоосвіта. Функції самоосвіти. Формування і корегування якостей, звичок і рис характеру. Співвідношення виховання, самовиховання і перевиховання в процесі розвитку особистості. Аутотренінг як один із засобів самовиховання. Участь у групових тренінгах із метою самовиховання.

Тема 12. Методи та організаційні форми виховання

Методи, прийоми і засоби виховання. Методи формування свідомості особистості. Методи організації діяльності, спілкування, формування позитивного досвіду суспільної поведінки. Методи стимулювання діяльності і поведінки. Організаційні форми виховання. Позакласна виховна робота. Колективні творчі справи. Закономірності виховання.

Тема 13. Виховання особистості в колективі

Форми виховання (індивідуальна, групова, мікрогрупова). Учнівський колектив. Методи згуртування учнівського колективу. Колектив і особистість. Принципи взаємодії особистості і колективу. Педагогічні проблеми взаємодії особистості і групи (колективу). Виховання особистості в колективі. Колективний педагогічний менеджмент. Педагогічне керівництво колективом.

Тема 14. Виховання особистості в сім'ї

Сім'я як інститут соціального розвитку. Функції сім'ї. Становлення сім'ї. Психолого-педагогічні вимоги до батьків. Єдність виховних впливів. “Педагогічно запущені діти” і сім'я.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ III. УПРАВЛІННЯ В ГАЛУЗІ ОСВІТИ

Тема 15. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку

Освіта як соціальна функція. Поняття “компетенція”, “компетентність”. Основні компетенції, які необхідні в сучасному житті. Світовий освітній простір. Вирішення сучасних соціокультурних проблем науковцями. Провідні тенденції сучасної освіти: збільшення тривалості освіти, продовження обов'язкової освіти після закінчення школи, створення освітніх закладів нового типу, можливість отримати освіту за кордоном, зближення освітніх систем різних країн.

Тема 16. Управління освітою в Україні

Принципи управління освітою. Принципи: науковості, демократизації, гуманізації, плановості, цілеспрямованості, активності, поєднання колегіальності з персональною відповідальністю. Школознавство. Система керівництва школою, організація роботи.

IV. Навчально-методична карта дисципліни “Педагогіка”

Разом: 120 год., лекції – 22 год., практичні заняття – 20 год., самостійна робота – 42 год., модульний контроль – 6 год., екзамен – 30 год.

Модулі	Змістовий модуль I					Змістовий модуль II				Змістовий модуль III	
Назва модуля	Основи педагогічних знань та теорії навчання					Основи теорії виховання та практика виховання				Управління в галузі освіти	
К-ть балів за модуль	100					83				59	
Лекції	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Теми лекцій	Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічних досліджень	Процес навчання та його принципи	Форми, методи і засоби навчання	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Домашня навчальна робота учнів. Диференційоване навчання в школі	Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання	Методи та організаційні форми виховання	Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання	Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї	Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку	Управління освітою в Україні
Семінари	11	11	11	11	11		11	11	11	11	11
Теми семінарських занять	Педагогіка і сучасність	Дидактика	Методи навчання та їх оптимальний вибір	Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів	Диференційоване навчання	Виховання і сучасність	Динаміка виховання особистості		Виховання особистості в колективі	Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі	Сучасна школа
Самостійна робота	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5
Види поточного контролю	Модульна контрольна робота 1 25					Модульна контрольна робота 2 25				Модульна контрольна робота 3 25	
Семестровий контроль	30 год. (40 балів)										

V. ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінарське заняття 1

Тема: Педагогіка і сучасність (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Предмет і завдання педагогіки в контексті історичного розвитку суспільства. Роль педагогіки в системі наук про людину.
2. Методи педагогічних досліджень.
3. Освіта як найкоротший шлях до скарбниці світової культури. Освіта в Україні та інновації у вищій школі.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у системі наук про людину”; використовуючи матеріал лекції “Методи педагогічних досліджень”;
3. розробити опитувальник студентів щодо покращення якості освіти у Вашій групі;
4. провести категоріальний аналіз понять педагогіки: “виховання”, “навчання”, “освіта”, “розвиток”, “формування”; охарактеризувати систему педагогічних наук (таблиця);
5. розкрити зв'язки педагогіки з іншими людинознавчими науками (графік).

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогіка : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.
4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
5. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.

Семінарське заняття 2

Тема: Дидактика (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність процесу навчання. Принципи і закономірності навчання.
2. Дидактика та її основні категорії.
3. Освітні теорії. Мотивування навчання.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

III. Модульний контроль.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Зміст сучасної освіти”;
3. використовуючи матеріал лекції “Процес навчання та його принципи”, розробити дидактичні завдання щодо вивчення дисципліни “Педагогіка загальна” у Вашій групі;
4. охарактеризувати фактори, що впливають на формування змісту шкільної освіти;
5. на основі документів про освіту й школу (див. список літератури) накреслити стратегію розвитку змісту освіти в Україні.

Рекомендована література

1. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. / Н.О. Аббас // Виховна робота в школі. – 2012. – №2. – С.37 – 38.
2. Акпинар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник / Л. Е. Акпинар. — К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 288 с.
3. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. – 128 с.
4. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
5. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев’юк, С. Сисоева. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.
6. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

Семінарське заняття 3

Тема: Методи навчання та їх оптимальний вибір (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Сутність методів, прийомів і засобів навчання. Етапи засвоєння знань учнями.
2. Класифікація методів навчання. Оптимальний вибір методів навчання.
3. Форми навчання. Вимоги до сучасного уроку.

II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Інтерактивні методи навчання: сучасні інноваційні проекти”;
3. використовуючи матеріал лекції “Форми, методи і засоби навчання”, розробити і скласти уніфіковану класифікаційну модель методів навчання;
4. установити зв’язок між поняттями “метод”, “прийом”, “засіб навчання” (графік);
5. охарактеризувати словесні, наочні, практичні, проблемно-пошукові методи навчання (таблиця); спробувати визначити умови їх оптимального поєднання (на

прикладі); аргументувати доцільність використання інтерактивних методів на уроці.

Рекомендована література

1. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
2. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
3. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.
4. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.
5. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.– Херсон: Олді-плюс, 2015. – 326с.

Семінарське заняття 4

Тема: Система контролю та оцінювання навчальних досягнень учнів (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Діагностика навчальних досягнень учнів. Види контролю знань учнів.
2. Методи контролю знань учнів. Провідна роль тематичного контролю.
3. Рейтингова система оцінювання результатів навчальної діяльності слухачів. Проблема подолання неуспішності учнів.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Рейтингова система оцінювання: переваги і недоліки”;
3. використовуючи матеріал лекції “Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів”, описати критерії оцінювання навчальних досягнень учнів будь-якої вікової категорії з Вашого фаху (таблиця);
4. розкрити значення оцінки як мотиву навчання і сутність понять: “оцінювання”, “оцінка”, “відмітка”, “бал”, “облік успішності” (тезаурус);
5. з’ясувати зміст попереднього, поточного тематичного та підсумкового контролю, методи їх здійснення та вимоги до нього.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. //

<http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>

4. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.

5. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.

Семінарське заняття 5

Тема: Диференційоване навчання (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Диференціація освіти.
2. Види і рівні диференціації.
3. Індивідуалізація навчання учнів.

II. Перевірка самостійної роботи.

III. Модульна контрольна робота.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Рівні диференціації”;
3. використовуючи матеріал лекції “Домашня навчальна робота учнів”, розробити і скласти унормований зміст організації процесу виконання домашніх завдань учнями різних вікових категорій (таблиця);
4. розкрити сутність процесу диференціації освіти;
5. скласти план дискусійного проекту на тему: “Диференціація освіти: переваги та недоліки процесу”; охарактеризувати процес індивідуалізації навчання учнів під час уроків (навести приклади з власного досвіду).

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко,
3. Алла Панченко. – К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. – 128с.
4. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.
5. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>
6. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.

Семінарське заняття 6

Тема: Виховання і сучасність (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Завдання виховання в контексті історичного розвитку суспільства.
  2. Роль педагогіки в становленні особистості.
  3. Зміст національного виховання.
  4. Принципи виховання та їх характеристики.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Роль педагогіки у становленні гармонійно розвиненої особистості”;
3. використовуючи матеріал лекції “Ідеали і принципи виховання”, розробити модель власного ідеалу у вихованні;
4. охарактеризувати структурні компоненти процесу виховання (мета, завдання, закономірності, рушійні сили); описати сучасні форми організації виховання (графік);
5. на основі аналізу сучасних документів держави про освіту розкрити проблеми і напрямки виховання підростаючого покоління в Україні на сучасному етапі (таблиця).

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогика : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.
4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
5. Малафійк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафійк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.

Семінарське заняття 7

Тема: Динаміка виховання особистості (2 год.)

План заняття

- I. Теоретична частина.
Понятійно-категоріальний апарат теми.
1. Сутність процесу, методів, прийомів і засобів виховання.
  2. Методи виховання та їх оптимальний вибір.
  3. Роль і місце самовиховання у виховному процесі. Значення співробітництва в процесі самовиховання особистості.
- II. Перевірка виконання самостійної роботи.
- III. Модульний контроль.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;

2. розробити презентаційний проект на тему “Самовиховання особистості”;
3. використовуючи матеріал лекції “Розвиток, виховання і формування особистості”, розробити і скласти уніфіковану класифікаційну модель методів виховання (графік);
4. охарактеризувати підходи різних авторів до класифікації методів виховання (таблиця);
5. описати умови та фактори, що впливають на вибір раціонального поєднання методів виховання. Аргументуйте відповідь.

Рекомендована література

1. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
2. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normativno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
3. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
4. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогіка : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
5. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.

Семінарське заняття 8

Тема: Виховання особистості в колективі (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Форми виховання.
  2. Особливості розвитку учнівського колективу і особистості.
  3. Педагогічні вимоги до батьків. Особливості виховання дітей в сім'ї.
  4. Роль і місце народної сімейної педагогіки в технології виховання людини.
- II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Свідоме батьківство”; використовуючи матеріал лекції “Виховання особистості в колективі, в сім'ї”, розробити і скласти порівняльну таблицю щодо вимог школи і батьків до особистості дитини;
3. обґрунтувати, чому джерелом виховного впливу виступає не тільки вихователь, батьки, а й учнівський колектив (клас), інші дитячі об'єднання;
4. розкрити сутність групи методів формування суспільної поведінки та досвіду суспільних відносин;
5. навести приклади традиційних народних методів виховання і розвитку дитини в родині (фото).

Рекомендована література

1. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти

виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. – К. :ІПВ НАПН України, 2012. – Кн. 1. – С. 40–48.

2. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат. <http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>

3. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.

4. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школознавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.

5. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.– Херсон: Олді-плюс, 2015. – 326с.

Семінарське заняття 9

Тема: Актуальні тенденції реформування школи в Україні і світі (2 год.)

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Реформи в українській школі кінець ХХ початок ХХІ століть.
2. Розвиток освіти в різних країнах.
3. Проблеми, які необхідно подолати на шляху реформування школи.
4. Позитивний і негативний вплив суспільної думки на реформування школи.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Розвиток освіти в різних країнах”;
3. використовуючи матеріал лекції “Освіта у сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку”, обґрунтувати провідні стратегічні напрямки розвитку освіти на сучасному етапі: відродження і розбудова національної системи освіти; формування освіченої творчої особистості; виведення освіти в Україні на рівень освіти розвинених країн світу; створення мережі недержавних навчально-виховних закладів;
4. визначити пріоритети освіти на сучасному етапі (графік); описати типи навчальних та навчально-виховних закладів, що існують сьогодні в міжнародному освітньому просторі (фото);
5. розкрити сутність сучасної моделі управління освітою в Україні у порівнянні з іншими країнами (таблиця).

Рекомендована література

1. Внутрішній контроль: робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. – К.: Редакції газет з управління освітою, 2013. – 120 с. – (Бібліотека “Шкільного світу”).
2. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко,
3. Алла Панченко. – К.: Редакції газет з управління освітою, 2013. – 128с.
4. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
5. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев’юк, С. Сисоева. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.

6. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

7. Формування професійної культури керівника навчального закладу в сучасному освітньому середовищі : зб. матеріалів / укл. М. О. Сташенко. — Луцьк : ВІППО, 2015. — 148 с.

Семінарське заняття 10 **Тема: Сучасна школа (2 год.)**

План заняття

I. Теоретична частина.

Понятійно-категоріальний апарат теми.

1. Місце вчителя в системі сучасної освіти.
2. Структура системи освіти в Україні. Самоврядування.
3. Інноваційні педагогічні технології на зламі тисячоліть.

II. Перевірка самостійної роботи.

Завдання

1. Скласти план-схему відповідей до кожного питання семінару, користуючись рекомендованою літературою;
2. розробити презентаційний проект на тему “Інноваційні педагогічні технології III тисячоліття”;
3. використовуючи матеріал лекції “Управління освітою в Україні”, розробити і скласти уніфіковану модель керівника-лідера; розкрити сучасні вимоги до вчителя; охарактеризувати проєктувальні, конструктивні, комунікативні та організаторські уміння педагога-лідера;
4. розкрити особливості системи самоврядування у сучасній школі;
5. обґрунтувати, чи може бути хорошим учитель, який наполегливо працює над собою, знає свій предмет, методику його викладання, але не відчуває особливої любові до дітей і покликання до вчительської професії. Відповідь аргументуйте.

Рекомендована література

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогіка : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
3. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.
4. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
5. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
6. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев’юк, С. Сисоева. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.

VI. ЗАВДАННЯ ДЛЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Змістовий модуль I. ОСНОВИ ПЕДАГОГІЧНИХ ЗНАТЬ ТА ТЕОРІЇ НАВЧАННЯ

Тема 1. Педагогіка як наука. Процес навчання та його принципи – 6 год.

1. Опрацюйте Концепцію національно-патріотичного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання.
2. Ознайомтесь зі змістом Національної стратегії розвитку освіти в Україні на 2012-2021 роки і випишіть основні завдання реалізації Національної стратегії. – 1 год.

Тема 2. Форми, методи і засоби навчання – 3 год.

1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації навчального процесу на науковій основі.
2. З погляду ефективності і доцільності проаналізуйте методи навчання, які були використані викладачем вищої школи (на конкретному занятті).
3. Опишіть і графічно зобразіть методи навчання.

Тема 3. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів – 3 год.

1. Опрацюйте загальні критерії оцінювання навчальних досягнень у системі загальної середньої школи.
2. Охарактеризуйте тестову форму контролю навчальних досягнень учнів і визначте її місце в навчальному процесі.
3. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.

Тема 4. Диференційоване навчання в школі. Домашня робота учнів – 3 год.

1. Обґрунтуйте шляхи оптимізації домашньої навчальної роботи учнів.
2. Охарактеризуйте учнів з підвищеними навчальними можливостями.
3. Порівняйте поняття «індивідуалізація» і «диференціація» навчання.

Змістовий модуль II. ОСНОВИ ТЕОРІЇ ВИХОВАННЯ ТА ПРАКТИКА ВИХОВАННЯ

Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання – 5 год.

1. Опрацюйте Концепцію національно-патріотичного виховання і випишіть загальну мету виховання та завдання морального, розумового, фізичного, трудового і естетичного виховання.
2. Проаналізуйте місце переживань та зовнішнього тиску в процесі виховання особистості.
3. Визначте свій виховний ідеал, який Ви прагнете досягти.

Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання – 5 год.

1. Сформулюйте для себе, як майбутнього вчителя, 8–10 правил організації виховного процесу на науковій основі.
2. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.
3. Опишіть виховний ідеал, до якого ви прагнете.

Тема 8. Методи та організаційні форми виховання – 5 год.

1. Проаналізуйте, якою мірою ваша сім'я, і школа, яку ви закінчили, сприяли розв'язанню завдань всебічного розвитку.
2. Наведіть 2–3 приклади впливу соціального середовища на розвиток особистості дитини.
3. Проаналізуйте процес власного розвитку і вкажіть на прояви соціального успадкування.
4. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля.

Тема 9. Виховання особистості в колективі та в сім'ї – 5 год.

1. Опишіть колектив свого випускного класу з погляду особливостей його розвитку і взаємовідносин між членами колективу.
2. Доберіть низку праць (10–15 назв) з проблем розвитку колективу, яку можна рекомендувати класним керівникам.
3. Наведіть докази позитивного і негативного виховання в особистості колективізму і індивідуалізму в сім'ї.

Змістовий модуль III. Управління в галузі освіти**Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку – 4 год.**

1. Визначте і запишіть у три колонки риси, притаманні лідеру, керівнику і керівнику-лідеру.
2. Перерахувати потреби, які впливали і продовжують впливати на формування мотивів отримання освіти особистістю.
3. Опишіть тенденції розвитку сучасної європейської освіти.
4. Відвідайте сайт Міністерства освіти і науки та знайдіть інформацію для виконання наступного завдання: скласти в хронологічному порядку список законодавчих актів, що призначені для реформування школи за період з 2012 по нинішній час.
5. Обґрунтуйте необхідність упровадження в освітній процес сучасного педагогічного досвіду. Доберіть влучні аргументи.

Тема 11. Управління освітою в Україні – 3 год.

1. Визначте проблеми і поставте задачі, які педагогіка може вирішити найближчим часом.
2. Опишіть основні форми методичної роботи в школі.
3. Накреслити схему, що відображає структуру управління освітою в Україні.
4. Підготуйте питання до дискусії на тему: “Проблема полягає не у сприйнятті нових ідей, а у відмові від старих уявлень” (Джон М. Кейнс.)
5. Скласти термінологічний словник з тем змістового модуля III.

VII. КАРТА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТА

Змістовий модуль та теми курсу	Академічний контроль	Бали	Термін виконання (тижні)
Змістовий модуль I. Основи педагогічних знань. Основи теорії навчання			
Тема 1. Педагогіка як наука. Методи науково-педагогічного дослідження (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	2-3
Тема 2. Процес навчання та його принципи (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	2-3
Тема 3. Форми, методи і засоби навчання (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	3-4
Тема 4. Система контролю і оцінювання навчальних досягнень учнів (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	3-4
Тема 5. Диференційоване навчання в школі. Домашня навчальна робота учнів (3 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	4-5
Змістовий модуль II. Основи теорії виховання та практика виховання			
Тема 6. Виховання особистості. Ідеали і принципи виховання (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	4-5
Тема 7. Розвиток, виховання і формування особистості. Самовиховання (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	5-6
Тема 8. Методи та організаційні форми виховання (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	5-6
Тема 9. Виховання особистості в колективі. Виховання особистості в сім'ї (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль	5	6-7
Змістовий модуль II. Управління в галузі освіти			
Тема 10. Освіта в сучасному суспільстві: стан і тенденції розвитку (6 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування,	5	7-8
Тема 11. Управління освітою в Україні (5 год.)	Семінарське заняття, модульний контроль, підсумкове тестування,	5	8-9
Разом: 42 год.	Разом: 55 балів		

VIII. СИСТЕМА ПОТОЧНОГО І ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

Навчальні досягнення студентів із дисципліни “Педагогіка” оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, обов'язковості модульного контролю, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.

Контроль успішності студентів з урахуванням поточного і підсумкового оцінювання здійснюється відповідно до навчально-методичної карти (п. IV), де зазначено види й терміни контролю. Систему рейтингових балів для різних видів контролю та порядок їх переведення у національну (4-бальну) та європейську (ECTS) шкалу подано у табл. 5, табл. 6.

Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

№ п/п	Вид діяльності	Кількість рейтингових балів
1.	Відвідування (лекції; семінари)	11+ 10
3.	Семінарські заняття (підготовка)	80 (макс.100)
4.	Модульні контрольні роботи (1, 2, 3)	75
5.	Самостійна робота	55
6.	Залік	–
7.	Екзамен	40
Підсумковий рейтинговий бал		231 + 40

Коефіцієнт перерахунку – $231 : 60 = 3,85$

Розрахунок балів подано з урахуванням можливості студенту взяти участь в обговоренні визначених програмою питань семінарських занять з навчальної дисципліни не менше ніж 80 % із запрограмованих навчальних занять.

У процесі оцінювання навчальних досягнень студентів застосовуються такі методи:

- **Методи усного контролю:** індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда, залік.
- **Методи письмового контролю:** модульне письмове тестування; підсумкове письмове тестування, звіт, есе.
- **Методи самоконтролю:** уміння самостійно оцінювати свої знання, самоаналіз.

Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейські оцінки ECTS

За 100 - бальною шкалою	Значення оцінки / За національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS
90 – 100	Відмінно / Відмінно	A
82 – 89	Дуже добре / Добре	B
75 – 81	Добре / Добре	C
69 – 71	Задовільно / Задовільно	D
60 – 68	Достатньо / Задовільно	E
35– 59	Незадовільно з можливістю повторного складання / Незадовільно	FX
0 – 34	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Незадовільно	F

Загальні критерії оцінювання успішності студентів, які отримали за 4-бальною шкалою оцінки “відмінно”, “добре”, “задовільно”, “незадовільно”, подано у табл. 7.

Загальні критерії оцінювання навчальних досягнень студентів

Оцінка	Критерії оцінювання
“відмінно”	ставиться за повні та міцні знання матеріалу в заданому обсязі, вміння вільно виконувати практичні завдання, передбачені навчальною програмою; за знання основної та додаткової літератури; за вияв творчості у розумінні і використанні набутих знань та умінь.
“добре”	ставиться за вияв студентом повних, систематичних знань із дисципліни, успішне виконання практичних завдань, засвоєння основної та додаткової літератури, здатність до самостійного поповнення та оновлення знань. Але у відповіді студента наявні незначні помилки.
“задовільно”	ставиться за вияв знання основного навчального матеріалу в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої фахової діяльності, поверхову обізнаність з основною і додатковою літературою, передбаченою навчальною програмою; можливі суттєві помилки у виконанні практичних завдань, але студент спроможний усунути їх із допомогою викладача.
“незадовільно”	виставляється студентові, відповідь якого під час відтворення основного програмового матеріалу поверхова, фрагментарна, що зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Таким чином, оцінка “незадовільно” ставиться студентові, який неспроможний до навчання чи виконання фахової діяльності після закінчення ВНЗ без повторного навчання за програмою відповідної дисципліни.

Кожний модуль включає бали за поточну роботу студента на семінарських, практичних заняттях, виконання самостійної роботи, індивідуальну роботу, модульну контрольну роботу.

Виконання модульних контрольних робіт здійснюється в режимі комп'ютерної діагностики або з використанням роздрукованих завдань.

Модульний контроль знань студентів здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу модуля.

Кількість балів за роботу з теоретичним матеріалом, на практичних заняттях, під час виконання самостійної та індивідуальної навчально-дослідної роботи залежить від дотримання таких вимог:

- своєчасність виконання навчальних завдань;
- повний обсяг їх виконання;
- якість виконання навчальних завдань;
- самостійність виконання;
- творчий підхід у виконанні завдань;
- ініціативність у навчальній діяльності.

ІХ. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Вивчення дисципліни “Педагогіка” відбувається у процесі навчання, що охоплює лекції; семінарські заняття; роботу в Інтернет; складання графічних схем, таблиць; виконання індивідуальних навчально-дослідних завдань (проектів).

Під час лекції студенти отримують нову інформацію, що має теоретичний, аналітичний, проблемний характер. У процесі навчання використовують різні методи – від пояснювально-ілюстративних до проблемних. Індивідуальні завдання мають переважно дослідницький характер. Серед найважливіших засобів навчання особливо варто відзначити засоби візуалізації (слайди, схеми, таблиці, рисунки тощо), які використовують у поєднанні з активною діяльністю студентів.

X. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КУРСУ

- опорні конспекти лекцій;
- навчальні посібники;
- робоча навчальна програма;
- збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного) оцінювання навчальних досягнень студентів;
- засоби підсумкового контролю (комплект друкованих завдань для підсумкового контролю).

XI. ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Роль учителя у суспільному розвитку. Функції учителя. Основні вимоги до особистості педагога.
2. Предмет і завдання педагогіки. Основні категорії педагогіки.
3. Джерела розвитку педагогіки. Структура педагогічних наук.
4. Методи науково-педагогічних досліджень.
5. Розвиток і формування особистості. Біологічне і соціальне у розвитку людини.
6. Роль спадковості у людському розвитку. Проблема успадкування спеціальних задатків, інтелектуальних і моральних якостей.
7. Вплив середовища на розвиток особистості.
8. Роль виховання у розвитку людини і формуванні її особистості.
9. Активна діяльність особистості як фактор її розвитку.
10. Акселерація та ретардація.
11. Вікова періодизація дітей.
12. Сутність, завдання, основні категорії дидактики. Зв'язок дидактики з іншими науками.
13. Сутність процесу навчання. Головні компоненти навчального процесу.
14. Функції та рушійні сили навчального процесу.
15. Структура процесу учіння (основні етапи засвоєння знань учнями).
16. Сутність закономірностей, принципів та правил навчання.
17. Основні закономірності процесу навчання.
18. Принцип науковості навчання. Шляхи його реалізації.
19. Принцип систематичності і послідовності навчання. Шляхи його реалізації.
20. Принцип наочності навчання. Шляхи його реалізації.
21. Принцип доступності навчання. Шляхи його реалізації.
22. Принцип свідомості та активності навчання. Шляхи його реалізації.
23. Принцип міцності засвоєння знань, умінь, навичок. Шляхи його реалізації.
24. Принцип врахування індивідуальних особливостей учнів у навчанні. Шляхи

його реалізації.

25. Принцип емоційності навчання. Шляхи його реалізації.
26. Принцип зв'язку навчання з практичною діяльністю. Шляхи його реалізації.
27. Сутність і завдання змісту освіти.
28. Види та рівні освіти.
29. Компоненти загальної освіти.
30. Нормативні документи змісту освіти.
31. Сутність методів, прийомів і засобів навчання.
32. Класифікація методів навчання.
33. Методи навчання за джерелом знань.
34. Методи навчання за характером логіки пізнання.
35. Методи навчання за рівнем самостійної розумової діяльності учнів.
36. Вибір методів навчання.
37. Форми організації навчання, їх становлення.
38. Класно-урочна форма організації навчання.
39. Вимоги до сучасного уроку в школі.
40. Типи уроків, їх структура.
41. Позаурочні (допоміжні) форми організації навчання.
42. Підготовка учителя до уроку.
43. Спостереження й аналіз уроку.
44. Функції аналізу й оцінки знань, умінь, навичок учнів.
45. Види та методи контролю знань, умінь і навичок учнів.
46. Оцінка знань, умінь і навичок учнів.
47. Мета і завдання виховання.
48. Закономірності, рушійні сили та фактори процесу виховання.
49. Структура процесу виховання та його особливості.
50. Самовиховання і перевиховання.
51. Принципи виховання.
52. Поняття методу, прийому і засобу виховання. Класифікація методів виховання.
53. Методи формування свідомості особистості.
54. Методи організації діяльності і формування поведінки.
55. Методи стимулювання поведінки і діяльності.
56. Педагогічні умови використання методів виховання.
57. Колектив, його ознаки, функції. Види і структура дитячого колективу.
58. Стадії розвитку дитячого колективу.
59. Шляхи згуртування дитячого колективу.
60. Функції, напрямки і форми роботи класного керівника.
61. Робота класного керівника з вивчення учнів, з організації та проведення позакласної виховної роботи.
62. Поняття “педагогічно занедбані діти”. Соціально-педагогічні причини появи важковиховуваних дітей.
63. Принципи, шляхи і засоби перевиховання “педагогічно занедбаних дітей”.
64. Моральне виховання: завдання, зміст, шляхи і засоби.
65. Розумове виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і методи.
66. Естетичне виховання: завдання, зміст, шляхи, засоби і форми.
67. Фізичне виховання: напрямки, засоби і форми.
68. Трудове виховання: завдання, принципи, шляхи, засоби та методи.
69. Сім'я як соціальний інститут суспільного розвитку. Функції сім'ї.

70. Вимоги до батьків.
71. Форми роботи класного керівника з батьками учнів.
72. Поняття системи освіти, її структура.
73. Принципи освіти в Україні.
74. Педагогічний менеджмент в Україні.
75. Управління загальноосвітніми навчально-виховними закладами.

ХІІ. Рекомендована література

Основна

1. Аймедов К.В. Загальна педагогіка та історія педагогіки : підручник / К.В. Аймедов, В.В. Бабієнко, В.А. Бабієнко, В.В. Сторож. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 352 с.
2. Вітвицька С.С. Основи педагогіки вищої школи. Підручник за модульно-рейтинговою системою навчання. 2-ге вид. / С.С. Вітвицька – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 384 с.
3. Державний стандарт повної загальної середньої освіти. - <http://iitzo.gov.ua/serednya-osvita/pro-viddilennya-zmistu-zahalnoji-serednoji-osvity/normatyvno-pravova-baza-pochatkovoji-osvity/>
4. Закон України "Про вищу освіту" 1.07.2014р. // <http://vnz.org.ua/zakonodavstvo/110-zakon-ukrayiny-pro-osvitu>
5. Крившенко Л. П., Вайндорф-Сысоева М. Е. Педагогіка : учебник для бакалавров. – М., 2015. – 488.
6. Кучерявий О.Г. Педагогіка: особистісно-розвивальні аспекти : навчальний посібник / О.Г. Кучерявий. -К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. –440 с.
7. Максименко В.П. Дидактика : курс лекцій / В.П. Максименко. Хмельницький : ХМЦНП, 2013. – 223 с.
8. Малафіїк І.В. Дидактика новітньої школи : Навчальний посібник / І.В.Малафіїк. — К.: Видавничий Дім “Слово”, 2015. — 632 с.
9. Освітні реформи : місія, дійсність, рефлексія : [моногр.] / за ред.:
10. В. Кремень, Т. Левовицький, В. Огнев'юк, С. Сисоева. – К. : Едельвейс, 2013. – 460 с.
11. Педагогіка: практикум: навч. посіб. / Г. Х. Яворська, О. П. Ноздрова ; за заг. ред. д-ра пед. наук, проф. Г. Х. Яворської. - Одеса : Букаєв Вадим Вікторович [вид.], 2014. - 169 с.

Додаткова

12. Аббас Н.О. Роль та місце громадянської освіти в демократичному вихованні підростаючого покоління. / Н.О. Аббас //Виховна робота в школі. – 2012. – №2. – С.37 – 38.
13. Акпинар Л.Е. Інтерактивні технології навчання в початковій школі: Навчальний посібник / Л. Е. Акпинар. — К. : Видавничий Дім “Слово”, 2014. — 288 с.
14. Василевич Л.Ф. Прийняття рішень за умов конфлікту та невизначеності середовища : навч. посіб. для студ. ВНЗ / Л.Ф. Василевич, І.І. Юртин. – К. : [Київ. ун-т ім. Б. Грінченка], 2013. – 128 с.
15. Виховна робота у вищих навчальних закладах: Науково-методичний збірник. Спеціальний випуск: / Колектив авторів Національного університету харчових

технологій, Інститут психології імені Г.С. Костюка Національної академії педагогічних наук України. — К.: НУХТ, 2013.

16. Внутрішній контроль : робоча книга керівника школи / упоряд. Н. Мурашко, А. Панченко. — К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. — 120 с. — (Бібліотека “Шкільного світу”).

17. Внутрішньошкільний контроль та аудит / упоряд.: Наталія Мурашко,

18. Алла Панченко. — К. : Редакції газет з управління освітою, 2013. — 128с.

19. Канішевська Л.В. Теоретичні аспекти формування професійної компетентності майбутнього педагога / Л.В. Канішевська // Теоретико-практичні аспекти виховної роботи в різних соціальних інститутах : зб. наук, пр. — К. :ІПВ НАПН України, 2012. — Кн. 1. — С. 40–48.

20. Організаційна основа освіти та її гуманізація. Реферат.
<http://osvita.ua/vnz/reports/pedagog/14861/>

21. Оржеховська В. М. Технології розбудови виховної системи загальноосвітнього навчального закладу : навчально-методичний посібник / В. М. Оржеховська, Т. Є. Федорченко. — Кіровоград: Імекс-ЛТД, 2014. — 172 с.

22. Основи менеджменту: підручник для студентів вищих навчальних закладів / кол. авторів; за ред. А. А. Мазаракі; худож.-оформлювач І. М. Безрукавий. — Харків: Фоліо, 2014,— 846 с.

23. Петрунько О.В. Молодь та інноваційні технології : перспективи і ризики взаємодії : навч.-метод. посіб. / О.В. Петрунько. — К. : Міленіум, 2013. — 80 с.

24. Спіріна Т.П. Етика соціально-педагогічної діяльності : навч.-метод. посіб. / Т.П. Спіріна. — К. : Київ. ун-т ім Б. Грінченка, 2013. — 247 с.

25. Фізеші О.Й. Педагогіка: Основи педагогіки. Дидактика. Теорія та методика виховання. Школотзнавство: Навчальний посібник / О.Й. Фізеші.- К.: Кондор-Видавництво, 2013.- 390 с.

26. Фоменко Н.А., Скрипник М.І., Фатхутдінова О.В. Правова педагогіка : Навчальний посібник.— Херсон: Олді-плюс, 2015. — 326с.

27. Формування професійної культури керівника навчального закладу в сучасному освітньому середовищі : зб. матеріалів / укл. М. О. Стащенко. — Луцьк : ВІППО, 2015. — 148 с.

Робоча програма навчальної дисципліни

“Педагогіка загальна”

Укладач: Леонтєва І.В., кандидат педагогічних наук, доцент кафедри теорії та історії педагогіки Київського університету імені Бориса Грінченка.

Педагогіка загальна. Програма навчальної дисципліни. – К. : Київський міський педагогічний університет імені Б.Д. Грінченка, 2016. – 30 с.